Ч. 4. Львів, Неділя дня 5 (18.) січня 1903. Річник VII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . 1·70 кор.

За границею:

на цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Наука в ліс не веде!

(X) Перед трема днями з нагоди скликаня ради державної висловили ми думку, що на нову сесию не можна покладати великих і певних надій, але всеж таки она не є безвиглядна. Віденьскі дневники в день відкритя нової сесиї принесли радісні вісти, що молодочехи залишили покищо обструкцию, щоби можна ухвалити на разї першу точку дневного порядку про бруксельску конвенцию, яка живо доторкує ся цукроварного промислу в Чехах і на Моравії. В переговорах переведених між д-ром Кербером і д-ром Резеком а д-ром Бернрайтером і Пацаком стануло на тім, що президент палати ґр. Фетер мав вже готову написану формулку відчитати: »Приступаємо тепер до розправи над предлогою цукровою, позаяк в єї користь пересунено на дальший плян всї наглі внесеня«. Після сих переговорів мав др. Бернрайтер наклонити ще всенїмців, а др. Пацак ческих радикалів, щоби згодили ся на відроченє своїх наглих внесень. Тимчасом чеські радикали подумали собі, що й они є заступниками всего ческого народу, а з ними не пересправлювано, то й они можуть показати перед сьвітом, що зуміють здержати в радї державній всяку роботу. Тай всенїмцї заявили, що они і так подали нагле внесенє, домагаючи ся зараз розправи над буджетом, отже не можуть сего відрочувати. Так розбили ся переговори і почала ся розправа над наглим внесенєм Фресля.

Чомуж Фресль не мав би стати славним чоловіком, таж він мав взорець на своїх полїтичних суперниках молодочехах, він може показати сьвітови, що й він незгірший. А вжеж Чехів научив сеї штуки »Німець, учитель великий«. Ще живо в тямцї всїх тодїшних послів стоїть велика німецка обструкция, на чолї котрої стояв між иншими теперішний віцепрезидент палати посольскої Кайзер, ще добре тямлять всї, як Кайзер, Менґер і инші німецкі парляментаристи дерли реґуляміновi книжочки і кидали в очи тодїшній президиї та свистами на дитячих трубках, як Лехер кинув важку підставку мосяжну спід каламаря до президента. а проф. Пферше відгрожував ся ножем. Так поводили ся представники »der voranleuchtenden deutschen Cultur«, як висловив ся був тодїшний мінїстер-президент і довели парляментаризм до занепаду, зломили принцип більшости і звели раду державну на нїнащо. Такої насили хватили ся они, коли Чехам вимірено справедливість і признано рівні язиково-національні права.

Наука не пішла в ліс і коли Чехам мінїстерство Клярого відобрало язикові розпорядки, пішли они за прикладом »Німця, учителя великого«, стали робити обструкцию, а хоч не з дикостю, питомою ґерманьскому племени, всеж таки спинили всяку роботу. Якеж тодї благородне обуренє заявляли ті, що поборювали lex Falkenhaim, яких способів не придумували для побореня ческої обструкциї, бож їх обструкция була на їх погляд оправдана, більше вартна, а се менше вартна, безосновна. Тепер молодочехи постановили на якийсь бодай час залишити обструкцию, щоби перевести в радї державній цукрову конвенцию, а тимчасом ческим радикалам і аґрарникам забагло ся показати сьвітови, що й они зуміють спинити всяку роботу. Головно німецкі сторонництва з благородним обуренєм на лици постановили побороти сю ще меншевартнїйшу обструкцию такими самими способами, які они перед шести роками пятнували насилою, заневоленєм, потоптанєм реґуляміну і т. п. Они самі, сї великі учителї обструкциї« діждали ся, що »der Fluch der bösen That« не довго дав на себе ждати. Переведено сим доказ, що уживанє всякої насили мусїло довести до занепаду парляментаризму і що горстка невдоволених або самолюбних зуміє перебити всяку позитивну роботу. Тимто всї сторонництва, котрим розходить ся о удержанє парляментаризму, о правильну законодатну роботу, мусять зречи ся виглядів на уживанє насильства, а згодити ся на відповідні зміни реґуляміну. Поки сего не буде, не буде ладу, не буде роботи.

Промова д-ра Кербера

про австро-угорску угоду.

На початку вчерашнього засїданя державної ради президент кабінету др. Кербер повідомив палату про заключенє угоди межи обома правительствами і вияснив засадничі точки, яких він придержував ся в переговорах з Мадярами. Зазначив, що підчас угодових пересправ правительство старало ся усунути певні шкідливі консеквенциї давнїйших умов і завести в нових умовах зовсїм ясні засади. Неможливими до принятя видавали ся правительству умови що-до торговлї худоби, ветеринарийної полїтики, сейчасового знесеня цлового додатку на тирольске збіже, оподаткованя комісових маґазинів, оплат товариства плавби на Дунаю і т. д. Всї ті шкідні консеквенциї удало ся правительству усунути.

Президент мінїстрів вичислив всї закони, які дотичать цїлого комплексу угоди з Угорщиною; сї закони будуть предложені парляментови в найблизших днях. Обширно обговорював справу торговлї худобою і ветеринарийної полїтики, що-до яких осягнено знамениті висліди, що хоронять краєву торговлю від небезпечности заволоченя з Угорщини зарази на безроги. Що дотичить цлового додатку на тирольске збіже, буде він єствувати дальше через весь час тревання цлово-торговельного союза з Угорщиною (гучні брава).

Відтак заповів президент мінїстрів, що в марцю предложить закони, дотично розпочатя виплат в готівцї і сфіналїзованя коронової валюти. Обговоривши відтак обширно валютову справу, приступив др. Кербер до квестиї нової автономічної тарифи цлової, вичисляючи єї поодинокі, найважнїйші позициї. Рівночасно з новими предложенями, дотично угоди з Угорщиною, буде предложена нова цлова тарифа. Не пора нинї — говорив — вичислювати та узасадняти кожду подрібну позицию тарифи, мушу лишень ограничити ся до загальних згадок. Правительство при укладаню нової цлової тарифи старало ся після сил хоронити рівно інтереси рільництва, як і промислу. Одною з найважнїйших ґваранций розвою промислу є цлова свобода для сирих протуктів, потрібних в промислї.

Що-до збіжевих цол містить тарифа такі постанови: Пшениця (і оркиш) 8 кор. 50 сот. жити 7 кор., ячмінь 4 кор., овес 6 кор., кукурудза 4 кор., солод 5 кор., мука 15 кор., виноград і винний мощ 40 кор., овочі 20 кор., ярини 20 кор., декорацийні цьвіти 50 кор. Отсе найважнїйші рільничі цла, які нинї наводжу. Охотно, о скілько се було можливим, я старав ся узглядити жаданє угорских аґрарників, одержуючи за се в заміну инші користи для нашого промислу і рільництва.

Що дотичить цла від худоби і продуктів, навіть президент мінїстрів слїдуючі позициї: за штуку вола 60 кор., за корову 30 кор., за теля 18 кор., за безроги після ваги понад 120 кор., за коня повисше 2 лїт 100 кор., за 100 кґ. битої дрібної птицї 25 кор., за риби 20 кор., за масло 35 кор., за солонину 45 кор., за лїкер 170 кор., за вино в бочках 60 кор., за вино у фляшках 75 кор., за шампан 150 кор.

Отсе — каже президент мінїстрів — є найважнїйші цла дотично рільництва, однакож додаю, що в цловій тарифі для головних родів збіжа означено мінїмальні цла, а іменно для пшеницї і оркишу 6 К 30 сот., для жита 5 К 80 сот., для ячменю 2 К 80 сот., на овес 4 К 80 сот., кукурудзу 2 К 80 сот. і т. д. Всї ті позициї є о 1 К 20 сот. низші від висше наведених, засадничих. Сї мінїмальні цла могуть бути придатними сим державам, з якими заключуємо торговельні трактати, але тілько в заміну за инші концесиї.

Обговорюючи з черги промислові цла, вичислив бесїдник позициї також найважнїйших галузий промислу. Нова цлова тарифа — говорив — опирає ся на засадї здорового розвою власного промислу і рільництва, яким також має ся подати охорону при заключеню нових торговельних трактатів. Товари держав, які австрийскі та угорскі продукти і кораблї гірше трактують, чим товари і кораблї инших держав, мають стати обложеними додатковим цлом до 200 прц. цлової тарифи, або аж до височини вартости товару; а коли они є свобідні від цла, до 100 проц. торговельної вартости. Впрочім цлова тарифа старає ся узглядити всї поступи науки і званя в промислї. Що дотичить обороту мливом, то на дальше він також знесений.

Відтак заявив презес кабінету, що приступаючи до кінця своїх виводів, бажає ще раз піднести, що переговори були дуже трудні і що часто навіть бували хвилї, в яких обі держави зовсїм не стояли побіч себе, але против себе. Отже тимбільше нові умови мусїли бути уложені в зовсїм недвозначний спосіб, так щоби на будуче були виключені всякі задирки і ріжницї, щоби обі держави дїйсно могли поступати побіч себе і творити сильну на внї і на внутр монархію, щоби повага великодержавного становиска монархії супротив Европи зросла як найбільше.

Не ограничаючи ся виключно на яснім уложеню умови, оба правительства при заключеню умови зложили собі взаїмно слїдуючу деклара-

цию: »Оба правительства обовязують ся всї заключені умови, як і постанови, дотичачі цлового торговельного союза, перевести сумлїнно і на основі цїлковитої взаїмности; понеже на тім полягає взаїмне і льояльне виконанє сих постанов, щоби економічні відносини обох половин монархії не стали утрудненими, тому кожда в обох держав, придержуючи ся сего цлово-торговельного союза, повинна за користи, які плинуть з відновленя союза, в рівний спосіб відвзаємнювати ся другій державі на хлїборобскім та промисловім поли«.

З сеї заяви — говорив др. Кербер — виходить, що оба правительства желають собі цїлковитого, докладного і льояльного виконаня заключених умов і они строго рішені задержати на дальше спільність в тім дусї так, щоби оба краї могли жити в згодї і мирі. Палата зволить узглядпити і поперти сї змаганя, памятаючи на свої конституцийні обовязки і вагу хвилї, яка для будуччини є рішаючою. (Гучні оплески, ґратуляциї).

Свобідна конкуренция відносить ся не лише до продуктів рільництва і промислу, але також до вартісних паперів і ефектів обох держав, о скілько не противлять ся сему закони, оба правительства поручають своїм орґанам строге перестеріганє приписів, однак виразно підношу, що сею заявою не нарушує ся прав і обовязків кождого правительства підпирати продукти рільництва і промислу та кредитових справ власної держави і що ся умова не має приміненя при розписаню і роздїлї достав для держави, зглядно країв, державних підприємств, громад і міст та при доставленю кавций на користь виименованих правних осіб«.

З державної ради.

Чи писати справозданє чи хиба карнаваловий жарт? Бо справдї, читаючи телеґрами, що надходять з державної ради, відносить ся враженє, як би якийсь карнаваловий шал опанував заступників народів Австриї і они в найвисшій законодатній салї зібрали ся на широку гулянку, в якій марнують час, гроші, свої фізичні сили і повагу та довірє свого становиска. А прийшло очивидно до сего лише через недостаточність реґуляміну, який дає можність правдивого liberum veto. Аж тепер показало ся, що навіть найменша ґрупка, — бо заледви 10 ческих радикалів — зможе при теперішнім реґуляміні обезсилити парлямент і зробити єго неспосібним до працї. Тому всї сторонництва рішили витревати без впину, хотяй би і не перериваючи засїданя, аж доки не полагодять всїх ческих наглих внесень, бо чують, що для сего парляменту вибила би послїдна година, коли би виявив таку слабосильність, що скапітулював би перед 10 ческими радикалами.

Отже після промови д-ра Кербера (яку подаємо окремо), принятої гучними оплесками, приступлено до дальшої розправи над ческими наглими внесенями, стараючи ся о скілько змога полишати слово самим обструкціонїстам. Але они неумучені, говорять по чески по кілька годин і що один скінчить, забирає голос другий, чи то як внескодавець, чи задля т. з. »фактичного спростованя«. Не помагає і відбиранє голосу за непридержуванє ся предмету, бо коли відбере президент голос одному, зголошує ся другий і плете дальше. Від $10^{1}/_{4}$ рано тревае засїданє цїлий день і цїлу ніч до год. $6^{1}/_{2}$ рано і може без перерви потревати аж до недїлї рано.

В грецкім будинку гучно і шумно. Ґалєриї заповнені публикою. Бачимо там особи, які нїколи не оглядали внутра парляменту. Панове у фраках, що повертають з балїв та забав, видекольтовані панї в балевих тоалєтах, ріжні підохочені гуляки і женщини з легкого сьвіта. На салї небогацько послів, але ті підносять від часу до часу пекольні крики. Всенїмцї виступають аґресивно против обструкціонїстів, прочі посли поводять ся супокійно. Шенерер підхмелений спить на своїй лавцї, а вмежичасї, коли перекидає ся з відлежалого боку на другий, викрикує на цїле горло обидні прізвища проти Чехів. Відтак регоче ся, вдоволений зі свого дотепу і засипляє на другий бік. Іро і Штайн так само підохочені вбігають від часу до часу з буфету до салї і роблять бурди. Штайн запалив папіроску в салї, инші Всенїмцї грають тарока.

Президент палати ґр. Фетер занедужав і тому проводять наради лише оба віцепрезиденти. Віцепрез. Жачек пішов спати, пересидївши цїлий день на президияльнім кріслї, а Кайзер казав на трибунї заосмотрити ся у всьо, що потребує чоловік, який не може нї на хвильку рушити ся з місця. Після потреби робить з того дискретний ужиток. Але здає ся зайшла така потреба, якої не міг заспокоїти, бо, як кажуть в порозуміню з президуючим, пос. Іро нападає на промовляючого обструкціонїста, пос. Кльофача, що він обидив президента. Кльофач говорив по чески і зовсїм тихо, щоби себе щадити. В тім нагло біжить до него Іро і кричить: Ви ужили звороту Ґеца з Берлїхінґен з 3. акту до нїмецкого президента, жадаючи від него, щоби вас поцїлував... Кльофач перечить і відпекує ся, але тут прискакують всї решта Всенїмцї і підносять такий крик, що президент перериває засїданє на чверть години. Сеї перерви треба було для президуючого Кайзера...

Взагалї так в палатї як і в кульоарах веде ся дуже »gemüthlich«. Особливо в реставрациї забавляють ся весело. Шампан ллє ся, панує підохочений настрій; богато послів грає тарока. На всїх вільних канапах лежать ті, що хочуть шанувати своє здоровє та защадити себе для дальшої борби з обструкциєю. Біля ексцеленций хроплять парляментарні возьні сном праведників. Що кілька годин міняють ся посли: виспані, чи покріплені забавою ідуть до салї, а з салї вертають умучені довгим висиджуванєм чи то на вилежані ще місця своїх попередників на канапках, чи до картяних столиків і буфету. При тім всїм подивляють всї витривалість ческих радикалів, що майже без віддиху уже другу добу провадять обструкцию. Таких монструальних засїдань не було ще в історії парляментаризму, анї в Австриї, анї деінде. Ческих наглих внесень було ще 6 о год. $6^{1}/_{2}$ рано. Для упораня ся з ними треба би ще одної доби.

Новинки.

— **Календар.** В недїлю: руско-кат. Навечерє Богоявленя; рим.-кат. Приски П. — В понедїлок: руско-кат. *Богоявленє Господнє*; рим.-кат. Фердинанда Генр. — В вторник: руско-кат. Собор Йоана Хрест.; рим.-кат. Фабіяна і Севаст. — В середу: руско-кат. Георгія, Емілїяна; рим.-кат. Аґнети.

— **Стан здоровля** ВПреосьв. Митрополита Шептицкого вчера був поліпшив ся, бо горячка почала слабнути. Нинї горячка знова піднесла ся і хвиля стала дуже грізна. Радник двора проф. др. Найсер з Відня сконстатував у недужого запаленє легких, нирок і жил в нозї на тлї і ґфюенци. В хвили, коли се пишемо (год. $3^{3}/_{4}$ пополудни), відбуває ся у недужого Митрополита лїкарске консилїюм, в якім беруть участь найзнаменитші лїкарі зі Львова і др. Найсер з Відня.

— **Кацапску злобу** виливає »Ґалїчанїн« на оо. Василиян в ось який могольско-простацкий спосіб: »В издаваємом василіанами »Мисіонарі« — пише московский орґан — помєщона на стр. 352 слєдующая переписка редакції: »Андрій Коржів в Глїбовичах. То нї по руски, нї по московски, на сьвітї нема ще таких людий, щоби такою мовою говорили, може з янцихристом прийдуть Лїпше читати книжки писані по народньому, бо то по людски і язик вам не вистрішає ся. Не всї книжки, видані Обществом Качковского вільно читати. Прим. »Житє св. Кирила і Методія« має єреси і читати не можна«. В том же василіанском ізданії толкуется о »кулявой побожности«, о »ґарбатом католїцизмє«, о »роґатих душах«, а на стр. 344 висказана такая вот мудрост: »Тїло, що нї дихає, нї рухає ся, хотяйби лежало у з олотім ліжку, є чистим бездушним стервом«. Автор той сентенції должен би знати, що есть »стерва« дихающії і движущіися, а при том маряющі і терпеливий папер ідіотичними елокобраціями...« Так, і в редакциї »Ґалїчанїна« находить ся цїла ятка сего стерва!

— **Папский ювилей.** Видїл читальнї тов. »Просьвіти« в Янові коло Львова оповіщує, що концерт в честь Папи Льва XIII, який мав відбути

Др. Ярослав Окуневский.

Сьвят-Вечір.

Із записок моряка.

Вітер ледви-ледви виправляє наші вітрила. Судно сунесь поволеньки на перед, а довжезні океаньскі филї колихають нашу лушпину, як мати гойдає колиску з своєю любою дитиною.

Сонце бє, парить, жарить. Підекваториальна околиця.

Сьвят-Вечір.

Матрози і підофіцири засуєтились. Там на „prove“ (передї) лагодять вправні старі матрози сьвяте деревце.

Деревце бідне, із віників з прутя. Обвішали єго червоними і зеленими паперцями, обзеленили листєм капусти, навісили оріхів та посипали єго клочками вати.

Біла вата нагадує нам пластинки снїгу — родинний край студений.

А тут так сонце жарить!

І в офіцирскій каютї пишає ся сьвяте деревце. Зеленою краскою прикрасили патик. На него насилили пожовклі вже галузки пальм, що їх взяли з собою ще з Занзибару, начепили горіхи позолочені капсулями з фляшок, і помаранчі десь найшлись, і ланцухи папірові червоні та зелені, і кошички з дарунками, і сьвічечки маленькі.

З дому прислали менї ще заздалегідь перед виїздом з Европи маленьку яличку в горшку. Поливав я єї і хоронив в своїй каютї — сю вістунку з рідної землї.

Пожовкла вона, шпильки пообпадали. Умерла смерічка під пекучим сонцем.

Усе тут гине — лиш чоловік, він один ще видержує і до всего приноровлюєсь...

А сестра пише менї в послїднім листї, що я дістав єго тиждень тому назад:

»У нас на селї снїг, і санна така ладна, і мороз тріскучий. Страх, як ладно і весело! І коники тато дібрали паристі, молоді, булані — санкуєм ся. І бабка у нас були, і Тишковецкі. Так було весело! Жаль, що тебе з нами нема...

»І вечері тепер такі ясні, такі веселі, і зьвізди сьвітять....

»Усего добра Тобі желаємо з сьвятами Різдвяними і згадуєм Тебе і цїлуєм Тебе сердечно....«

А тут так горячо!

Вечерів так нам милих серцю тут нема. Все, як би пересїк. Горячий, ясний день — темна ніч.

Засьвітили сьвічки на деревци — і ми засїли до стола до сьвятої вечері.

А там дома, далеко, стіл заставлений білою скатерткою. А під скатерткою отава, а під столом сніп соломи....

Усї, усї ми зїхались, цїла родина. Се у нас вже така установа, щоб се родинне сьвято сьвяткувати у-купі.

І нам усїм так добре, так любо, так весело!

Двері з-надвору відчинились і в передсїню дав ся чути стукіт замерзлих ходаків. І пішли они всї до пекарнї відгрівати свої скостенїлі суставы.

— Панове колядничкі! — Чуємо!

— Познимайте шапочки! — Слухаємо!

І пішла »коляда« ваша стара гуцульска — не після приписів доґмату, а все-таки така добра, така мила — і всї ті захриплі голоси старих ґаздів і всї ті лиця їх почервонїлі від морозу та ще з инеєм на довгих вусах.

— Панове колядничкі! — Чуємо!

»Дай Боже сїй хатї усякого щастя, і жита й пшеницї, всякої пашницї...«

І відтак усї ґазди стали »у круг« і почали »плєсати«.

Ой дана, дана!
З вечера до рана...

Слів я вже не тямлю, дїялось воно так уже давно...

Але в моїх грудех заграла сінфонїя на тон старої гуцульскої коляди і »плєсу« — і грала, і грала, і гудїла...

Тут слова до нїчого!

І під звуком єї відголосу я переніс ся в свої сторони. І я був у той Сьвятий Вечір між ними.

Я був — присягаю! Від того дня я і вірю в телєпатию.

Колядувати почав старший брат церковний

ся в Янові 19. січня с. р., відложено з причини від Виділу независимих, на день 12. лютого с. р. Проґраму подасть ся до відомости пізнійше.

— **Вечерниці з танцями** »Академічної Громади« відбудуть ся в понеділок дня 9. лютого с. р. в великій сали Львівскої Фільгармонії. Естрада концертова буде до четвертини зменшена, на якій буде приґравати ціла орхестра 80. п. п. під управою капельмайстра п. Фрідріха. Для тих, що схочуть лише придивлятись, буде замість парнїґалєриї отворений амфітеатр а іменно льожі та фотелї I. і II. поверха. Взагалї вечерковий комітет доложив усяких старань, щоби вечерок удав ся як найвеличавійше. Стрій для пань вечерковий або народний, для панів балевий. При тім вступ не більший як попередних років, бо від особи 5 К, а вступ для родини з 4 осіб 16 К. Запросини уже розіслано.

— **З Ярослава.** Будівляна комісия бурси ім. св. Онуфрея в Ярославі устроює дня 2. лютого с. р. в сали »Сокола« вечерок з танцями, з котрого дохід призначений на будову власного дому.

— **Галицкі посли до державної ради.** Парляментарна канцелярия видала справоздане з державної ради зі 157 засїдань від 31. січня 1901 до 18. червня 1902 п. з. »Provisorisches Index zu den stenogr. Protokollen des Hauses der Abgeordneten«. В тім часї 64 послів з польского Кола поставило внесень 106, інтерпеляций 100 і виголосили 153 бесїд. 14 послів, що стоять поза Колом, поставили 67 внесень, 384 інтерпеляций і виголосили 86 промов. З того рускі посли поставили 25 внесень, 55 інтерпеляций і виголосили 37 промов, а то: пос. Барвіньский 10 внесень, 5 інтерпеляций і 3 промові; пос. Длужаньский 1 внес. і 2 промови; пос. др. Гладишовский 2 внес., 1 інтерп. і 2 промови; пос. о. Мандичевский 1 внесенє; пос. Василь Яворский 5 внес., 12 інтерп. і 3 промови; пос. Король 2 внесеня, 5 інтерп. і 3 промови; пос. др. Кос 10 інтерп. і 9 промов; пос. Романчук 4 внесеня, 16 інтерп. і 15 промов.

— **Статистика львівскої архиєпархії.** В печатни оо. Василиян в Жовкві вийшов Шематизм всего клира греко-католицкої митрополичої архиепархії львівскої на рік 1903. З кінцем 1902. р. було в львівскій архиепархії греко-католиків 1,155.164; деканатів 30; парохій 751, експонованих сотрудників 5; сестемізованих 58, а приватних 59. Всїх церков було 1250, а з того матерних 747, а дочерних 503. Сьвітских сьвящеників було 935, а між ними 10 крилошан, 844 занятих в душпастирстві, 42 занимали посади в шкільництві, військових капелянів було 5, пенсіонованих 7, лїкаром у Львові 1 (о. Людвик Фялковский), а в Америцї душпастирюють 22 сьвященики і монахи. Питомців в львівскім духовнім семинари було 133, в рускій колеґії в Римі 7, а на університетї в Інсбруку 1. Мужеских монастирів є в архиепархії 5, а в них 30 монахів; жіночих є 2 монастирі з 26 монахинями. Служебниць було 39 і они мали 8 домів, а то: 1) в Галичи, 2) в Глинянах, 3) в Городници, 4) в Кожичах, 5) в Крилосї, 6) у Львові, 7) в Тернополи і 8) в Уневі.

— **Краєва рада шкільна** іменувала: кс. Матея Соколовского помічником катехита в V. ґімназиї у Львові. Заступниками учителїв в середних школах: Омеляна Барана і Івана Ланоху для ґімназиї в Дрогобичи; А. Теодоровича для ґімназиї в Підґужу; Як. Капля для ґімназиї в Тарнові; Йосифа В. Райсса для ґімназиї в Золочеві; Андрія Каміньского для I ґімназиї в Коломиї; Григория Мартинюка для рускої ґімназиї у Львові. — Кр. рада шкільна перенесла Стан. Леонгарда, заступника учителя з ґімназиї в Підґужу, до ґімназиї в Новім Санчи.

— **Новий апарат телефонічний** винайшов шведский офіцир Кароль Льонґман. Він ріжнить ся від давнїйшого апарату тим, що не має мушлї і є так малий, що можна его носити в кишени. Сего апарату уживають вже у шведскій армії і зелїзнодорожні будники. Онодї роблено з ним пробу у Відни. Розмова вела ся межи Віднем а Триєстом. Мимо так великого віддаленя треба було говорити півшепотом, бо сильнїйші звуки розбивали ся. Півшепіт було чути через телефон як звичайну бесїду.

— **Акциї** нафтового товариства »Східниця« упали на віденьскій біржі в 650 К на 600 К. Причиною сеї знижки є здогад, що білянс товариства виказує значний недобір.

— **Нову цлову тарифу** видасть державна друкарня (Hof u. Staatsdruckerei) окремою брошуркою для ужитку інтересованих рільничих та промислових корпораций і осіб по цїнї 30 сот. за примірник. Друкарня просить інтересованих вже тепер зголосити скільність потрібних примірників, щоби могла виготовити відповідний наклад.

— **Завіщанє дивака.** В Кадикетї помер недавно будівничий Роман Інсієста, який за житя не мав симпатиї у людей. Знаючи, що за его домовиною при похоронах нїхто не піде, назначив в завіщаню, аби кождому, що возьме участь в его похоронах, виплачено по два франки. Коли ся вість рознесла ся по містї, прийшло на похорони Інсієнса тисячі бідного населеня. По похоронах поставлено столик на сьвіжім гробі і роздавано присутним квіти на 2 фр: они обходили довкола костел, перескакували через мур і знова зголошували ся по квіт. З сего прийшло до заколоту, а опісля до бійки так, що аж жандармерия мусїла розганяти товпи. Коло хати помершого, де виплачувано гроші, прийшло також до кровавої бійки. Так отже покійник Інсієст за житя нїчого доброго не зробив, а по смерти своїм завіщанєм накоїв лиха.

— **Австро-угорский Банк** отворив свою філїю для Сполучених Держав північної Америки, в Новім Йорку. Банк зареєстрований з основним капіталом 100.000 долярів і резервами в тій самій висотї. Банк буде полагоджувати справи торговельні, пересилку гроший і т. д., що до тепер для Австро-Угорщини виконували виключно нїмецкі банки.

— **Покарав... себе.** Жид-мельник в Опалю в Росиї мав кота, котрий робив єму всякі пакости. Одного разу, коли кіт випив молоко, призначене на снїданє для мельника, мельник озлоблений до крайности, спіймав кота, виніс его далеко на поле, пілляв нафтою і підпалив. Розуміє ся, що кіт в страшнім болю пігнав прямо до дому і залїз на під в солому. Заки мельник прибіг до дому, дах стояв вже в полуміни. Про ратунок не було і гадки. Від дому заняли ся всї зосподарскі будинки і згоріли до тла. Остав лише млин, бо стояв на боцї. В додатку ще товариство обезпечень дізнало ся про причину пожару та не лише не виплатило обезпеченя, але донесло судови, що мельник сам підпалив свою хату.

— **Запах Европейців.** Що не лиш цїлі людскі раси, але й поодинокі люди мають свій окремий запах, походячий з ріжного рода потів, се річ загально звісна. Кождий Европеєць, що мав яке дїло з муринами або якимись иншими людьми з Азиї або Австралїї, знає, що тих людий чути нераз так, що Европеєць майже не годен того видержати. Але який запах мають Европейцї, того довідали ся они аж від японьского лїкаря д-ра Бунтаро Адахі, котрий в часописи „Globus“ так о тім пише: Запах Европейців, іменно-же жінок, вражає дуже Японців. Він аж щипає в ніс та є илкий, як старе звітріле масло, але не у кождого чоловіка однаковий, у одного солодкий, у другого гіркий. Запах той стоїть в звязи з віком Дїти і старцї не пахнуть або менше як в сильнім віцї. Для більшої части Японців, що перебувають в Европі, є сей запах зразу дуже гидкий, але по кількох місяцях они привикають до него. Запаху того не можна нїколи позбути ся купанєм і митєм.

— **Галицкі а американьскі робітники.** Американьскі робітники дуже не люблять галицких, що в прочім річ зовсїм природна, бо туземцї нїколи не люблять чужих, котрі відбирають їм заробок. Так було й в Арджеляє в Калїфорнії. Тамошні гірники вже від давна дивили ся кривим оком на галицких. Аж ось недавно тому в день виплати кількох галицких робітників упило ся, а один з них якийсь Михайлович, розпочав сварку і виймив при тім револьвер. В одній хвили настала велика бійка, в котрій американьскі робітники убили Михайловича, а богато инших тяжко ранили.

— **Залїзнича катастрофа в Хирові.** З Дирекциї державних зелїзниць у Львові одержуємо отсей комунїкат: При вїзді поїзду ч. 2012 на стацию Хирів дня 14. с. м. о годинї 2. мін. 24 в ночи наступило зударенє з порожною машиною призначеною до огріваня возів, через що кондуктор почтовий і один подорожний зістали легко скалїчені. Донесеня про якісь случаї смерти і о перерві в руху є неправдиві.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних у Львові** оповіщує:

Перестанок особовий Домсдорф, лежачий на зелїзници льокальній Нідерлїндевізе Барндорф-Гайнерсдорф в окрузї ц. к. Дирекциї зелїзниць держ. в Оломунци замкнено дня 1. січня с. р., а в наслїдок сего білєти продають кондуктори в поїздї.

— **Конкурс** на посади касиєра і контрольора розписує маґістрат в Калуши з речинцем до кінця січня. Плата першого виносить 1400 К, а другого 1200 К річно. Кандидати, що не переступили 40 рік житя, мають в разї іменованя зложити кавциї по 1600 і 1000 К, та виказатись зложеним іспитом з рахунковости, практикою і знанєм краєвих мов.

Посмертні † оповістки.

— **Павло А. Грабовский,** звісний український письменник, помер на днях — як доносить »Сибирскій Листокъ« — в Тобольску, в 38-ім роцї житя За ціле своє недовге житє покійний поет був пасербом долї. Рано, ще на зорі щасливої молодости, за любов до свого народа запроторив его царский кнут на Сибір, де по довгих лїтах неволї й зложив его в могилу. На лїтературну ниву П. Грабовский виступив около 1 90. р. і з тої пори неперервно до самої смерти поміщав свої твори, поезиї оригінальні і переводні, критичні і публицистичні статї та оповіданя, на сторонах ріжних галицких ґазет і журналів як »Зоря, »Житє і Слово«, »Лїтер. Науковий Вістник« та инші. Стихотвори покійного поета виходили нераз окремими виданями в Галичинї і на Українї. Тепер приготовляє ся в Київі до друку більший збірник поезий П. Грабовского, куди війде богато ще нїгде не друкованих річий. В. є. п.!

— **В. Горбаль,** професор рускої ґімназиї в Перемишли, приятель і товариш пок. Юрия Федьковича, щирий патріот, упокоїв ся в Перемишли в 67. роцї житя. В. є. п.!

— **Померли:** Яків Клим-Кулїрка, колишний посол на бук. сойм краєвий, сьвітлий господар у Виженцї, голова тамошної читальнї, член-основатель тов. »Народний Дім« в Чернівцях; — Василь Харинович, учитель в Рускім Банилові на Буковинї. В. є. п.!

Наука, штука, лїтература.

— **1. число тижневника „Поступ“,** який почав виходити в Коломиї під редакциєю д-ра Леся Кульчицкого, представляє ся під кождим взглядом дуже добре. Як добір статей так і їх оброблене заслугують на признанє. Поважний тон, в якім редаґований „Поступ“ та річеве трактованє порушених в нїм справ на певно зєдлають єму прихильність у всїх кругах рускої суспільности. Новій часописи желаємо успіхів в єї тяжкій працї.

Передплата »Поступу« виносить 4 К річно.

Телеґрами.

Відень, 17. січня. Засїданє державної ради тревае від 10. год. вчера рано до тепер (год. 1½ пополудни) без нїякої перерви. Через ніч президував заст. президента п. Кайзер, а рано о 6. год. заступив его президент ґр. Фетер Засїданє покінчить ся нинї вечером, а слїдуюче має відбути ся аж в середу.

Рим, 17. січня. Popolo Romano доносить, що росийский цар приїде до Риму дня 27. цьвітня, а нїмецкий цїсар дня 11. мая с. р.

Петербург, 17. січня. Наслїдник нїмецкого престола прибув ту вчера. В зимовій палатї повитали его цар і царева. Цар іменував его шефом малоруского 40. полку драґонів.

Берлин, 17. січня. Нїмецкий парлямент приняв вчера 141 голосами проти 69 резолюциї Шпека що-до знесеня договору, яким признано деяким державам за високі привилеї торговельні.

— **На будову церкви в Бикові** зволили жертвувати отсї П. Т. Добродії: гр.-кат. Уряд прих. в Лаврові 2 К, о. С. Ткачуник кустос капітули в Станиславові 3 К, п. І. Кульчицкий в Ярославі 5 К, о. Е. Шухевич приходник в Підберезцї

Петро Столащук-Лисуняк. А »плєсом« проводив Іван Пушкар, присяжний. І Іван Паламар був там між ґаздами, і Петро Шультис-Франчук, що родив ся від Нїмця Франца Шультиса та вже тут цїлковито пристав до громади, і Василь Шкрибляк — і моцний Никифорчук, котрого дїд, як розказують, ще з Довбушем »ходив«...

І »плєс« той поважний, релїґійний. Танець той виводили наші сивоголові ґазди, якби Богу молили ся.

І єсть дві річи, що найдужче ворушать серце людске. Се любов і віра. Длятого єсть і танцї любовні і танцї релїґійні.

І я знаю, що для мене була прилагоджена посуда за столом, і дарунки під деревцем. І там були й дарунки від мене для всїх.

І я був за столом.

І я цїлував ся з усїма і частував всїх ґаздів, що нам прийшли колядувати.

І вийшов я з ними на двір провожати їх... І небо ясне із зьвіздами...

Та на небі не наші зьвізди!

Полудневий хрест не то, що наші небозводи.

Ударили в дзвін чотири склянки!

Північ.

Піснї різноязичні затихли.

Матроз на передї закричав протяжно:

—. Alles wohl!

Року 1889.

2 К, п. др. О. Литвинович в Товмачи 5 К, о. Е. Менціньский приходник в Хідновичах складку зібрану в церкві в Поповичах 14 К 60 с., о. П. Хомицкий парох в Гуссакові 8 К, п. Р. Алексевич з Угнова 5 К, о. І. Маковей парох в Добрій шляхот. 1 К, гр.-кат. Уряд парох. в Гладишові 2 К, п. др. Л. Алексевич адвокат в Станиславові 2 К, п. К. Рогозиньский в Бучачи 2 К, п. М. Мойсейович нотар в Залізцях 10 К, п. В. Яворский посол до ради державної 3 К, п. М. Яценьо судия в Станиславові 2 К, Л. Білецкий в Кальні 5 К, п. др. Дрималик в Жовкві 1 К, о. В. Курилло парох в Мацині великій 1 К, Д. Марко в Тернополї 2 К, Петро Левицкий в Коломиї 5 К, Ф. Должицкий в Ланах польских 5 К, п. Ганущак в Перегиньску 4 К, М. Турчаньский міщанин в Коломиї 1 К, о. В. Породко парох в Глиньску від себе і церкви 4 К, Д. Костів в Дидові 2 К, п. Е. Пашкевич в Самборі 2 К, Слободян в Стрию 3 К, п. Т. Мартинків ц. к. лісничий в Татарові 2 К, др. С. Федак у Львові 5 К, В. Валявский официял податк. в Йорданові 2 К, др. В. Янович лікар в Станиславові 1 К, Л. Ріпецкий в Бялій 5 К, Г. І. Костецкий в в Микулинцях 3 К, о. Г. І. Стеткевич гр.-кат. катехит школи виділової у Львові 3 К, Хортик селянин в Лисичинець 1 К, др. К. Давидович совітник суду в Перемишлянах з Кракова 10 К, І. Мисяк постенфірер жандармериї в Бялій 3 К, А. Алїскевич з Сучави 2 К, п. Цеглиньский ц. к. директор ґімн. в Перемишли 4 К, А. Пашковский ц. к. адюнкт податковий в Підгайцях від себе 1 К, від С. Будовского 1 К, від І. Пісецкого 1 К, від П. Білецкого 1 К, від Марґулеса 1 К — разом 5 К, Н. Філїпчак з Долини від себе 1 К, від П. Скородиньского 1 К, разом 2 К, Вп. Родина Шараневичів у Львові 6 К, В. Коропець управитель школи в Стрию на »Ланах« 6 К 80 сот., Щ. Соколовский управитель школи в Долині 1 К, о. К. Сїлецкий прих. в Жужели прислав по раз другий 10 примірників свого діла: »Отець І. Боско« в цїні 10 К. — Всїм Високодостойним Жертводателям заявляю щиросердечну подяку — Бог най нагородить сторицею! За комітет будови: сьвящ. *Н. Сенета*, гр.-кат. парох в Бикові п. п. Медика.

Надіслане.

Специяліст недуг **горла і грудий**

Др. ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголїтний лікар клїнїчний і заведеня лїчничого в Щавници, ординує постійно **у Львові, ул. Корняктів ч. І., II пов.** (Народний Дім).

11(22-?)

Льоси на сплати місячні з правом до виграних по зложеню першої рати поручає банковий дім **Шіц і Хаєс** (Schütz i Chajes) **у Львові пл. Марийский ч. 7.** Купно і продажа ефектів, льосів і монет. Виплата купонів. Безплатна ревізия льосів і ефектів. Проспекти висилає ся оплатно.

6(37—50

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна

Найславнїйша проґрама!

від І. до 16. січня 1903.

При співучасти військової музики 30. п. п.

1) **Увертура.** Реклямоґраф. 2) **Les deux Arasos**, жонґлєри. 3) **М. Марєвска**, польска куплєтистка. 4) **Дружина Toma**, акробати. 5) **Lilly Tiso**, анґлїйска сьпівачка і дансерка. 6) **Vindobona**, комічно-музикальний квартет. 7) **Американьский біоскоп**: Похорони »короля армат« Круппа. 8) **Орхестра.** 8) **Борба силачів**, до якої зголосили ся шампіони з Галичини, Угорщини, Туреччини, Сибериї, Німеччини, Швециї і Америки — разом 10.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятниці **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

— **Краєва Рада шкільна** апробувала слїдуючі виданя Руского Тов-а педаґоґічного на нагороди пильности і до бібліотек шкіл народних:

	(брошуров.)	(оправл.)
Оповіданя для дїтий	40 сот.	54 сот.
Оповіданя Катренка	40 „	54 „
Оповіданя Коцюбиньского	40 „	54 „
Переклади Кримского	40 „	54 „
Дитячі оповіданя, Мамин Сибіряка	30 „	54 „
Байки Пушкина	30 „	
Оповіданє Марка Вовчка ч. І.	30 „	44 „
Марта Борецка	40 „	60 „
На прічках	30 „	44 „
Народні думи, д-ра Пачовского	40 „	60 „
Казки, ґр. А. Толстоя	40 „	54 „
Поеми, О. Кониського	30 „	44 „
Покарана лож, комедийка	20 „	34 „
Малий сьпіванник	20 „	
Серед цьвітів, комедия в 2 діях	16 „	30 „
Лис Микита, Ґете-Франко	1 К	1 К 30 „
Перша китичка, Ярошиньскої	20 сот.	
Друга китичка, Ярошиньскої	20 „	
обі разом		54 сот.
Андерсен, Казки IV і V ч.	50 „	
5 частий разом опр.		2 К 90 „
Для шкіл виділових апробовано:		
Дивні пригоди комаха, Санґвіна	48 сот.	75 сот
Інститутка, М. Вовчка	40 „	60 „
Шекспір в повістках	30 „	60 „

Зарваницю

поему **Василя Щурата** можна замовляти лише в Ставропигійскій книгарни у Львові, ул. Руска ч. 3. Цїна з почтовою оплатою 25 сот.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Від огню обезпечайте ся тілько в »Днїстрі«.

Днїстер

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч 10. (дім »Просьвіти«).

є одиноким руским Товариством асекурацийним.

Фонди »Днїстра« з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервовий	386 402 кор. 83 сот.	разом 645.383 кор. 59 сот.
Резерва премії	205 227 „ — „	
Резерва специяльна	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний	47.753 „ 76 „	

»Днїстер« обезпечає будинки як також збіже і пашу против шкід огневих. Всї три ВП. Ординарияти припоручили **»Днїстер«** Всч. Духовеньству і всїм вірним.

Оплата премії в »Днїстрі« є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє **»Днїстер«** межи своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%.

Шкоди виплачує **»Днїстер«** дуже скоро, а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив **»Днїстер«** 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени »Днїстра« можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвім і касах ощадности, бо каси ті принимають полїси **»Днїстра«** при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати через **»Днїстер«** — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківскім Товаристві, а з провізиї від тих обезпечень відступає **»Днїстер«** часть на рускі добродійні цїли.

Аґенциї передає **»Днїстер«** радо селянам, господарям, особливо де нема **»Днїстра«**. Аґенти заробили 349.486 кор. провізиї.

На житє обезпечайте ся тілько через »Днїстер«

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Днїстра«.

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адмінїстрациї »Руслана« та в обох руських книгарнях у Львові.

Цїна примірника на велїновім папери виносить всего **30 сот.** (з почтовою пересилкою 35 сот.).

26(1—10)

ДО КАНАДИ

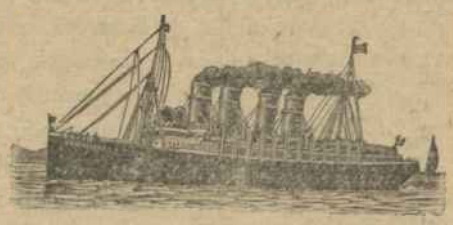

як і до всїх других заморских земель переправляє НАЙДЕШЕВШЕ

повсюди знакома фірма:

B. KARLSBERG

HAMBURG, Ferdinandstrasse 15.

Поки хто шифкарту купить, нехай порівнає мої цїни з цїнами аґентів корабельних.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові

(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.